

lysis, light scattering, viscometry data. Their intramolecular structure depends on the ratio of acrylamide and Dextran monomer units on polymer chains. It deals with the redistribution of H-bonds between main and grafted chains. It was established that graft copolymers polyacrylamide to dextran can bond Al^{3+} ions in aqueous medium.

1. Бектуров Е.А., Бакаурова З.Х. Синтетические водорастворимые полимеры в растворах. -Алма-Ата: Наука, 1981.
2. Athawale V., Lele V. // Carbohydrate Polymers. -2000. -41. -P. 407—416.
3. Bicak N., Sherrington D., Senkal B. // React.& Func. Pol. -1999. -41. -P. 69—76.
4. Nayak B. R., Singh R.P. // Eur. Polym. J. -2001. -37. -P. 1655, 1666.
5. Araujo M.A., Cunha A.M., Mota M. // Biomaterials. -2004. -25. -P. 2687—2693.
6. Okieimen F.E., Ogbaifun D.E. // Eur. Polym. J. -1996. -32, № 3. -P. 331—315.
7. Tripathy T., Singh R.P. // Ibid. -2000. -36. -P. 1471—1476.
8. Запольский А.К., Баран А.А. Коагулянты и флокулянты в процессах очистки воды. -Л: Химия, 1987.
9. Желтоножська Т.Б., Вітовецька Т.В., Куцевол Н.В. та ін. // Укр. хим. журн. -2002. -68, № 8. -С. 121—126.
10. Куцевол Н.В., Желтоножская Т.Б., Демченко О.В. и др. // Высокомолекуляр. соединения. Сер. А. -2004. -46, № 5. -С. 839—848.
11. Мельник Н.П., Ускова Е.Т., Момот Л.Н., Усков И.А. // Докл. АН УССР. -1986. Сер. Б. -№ 10. -С. 43—46.
12. Owen D.R., Shen T.C. Structure Solubility Relationship in polymers / Eds F.W. Harris, R.P. Seymour. -New York: Academ. Press, 1977.
13. Farag S., Al-Afaleq E.I. // Carbohydrate Polymers 48. -2002. -P. 1—5.
14. Моравец Г. Макромолекулы в растворе / Под ред. В.А. Каргина и И.А. Тутурского. -М: Мир, 1967.
15. Гетьманчук Ю.П. Полімерна хімія (Ч.1: Радикальна полімеризація). -Київ: ВЦ "Київський університет", 1999.
16. Дехант Н., Данц Р., Киммер В., Шмольке. Инфракрасная спектроскопия полимеров. -М.: Химия, 1976.
17. Demchenko O., Zheltonozhskaya T., Turov A. et al. // Abstr. of 5th Conf. "Electronic processes in organic materials", May 24—29, 2004, Kyiv, Ukraine. -P. 176.
18. Wang L.-Q., Tu K., Li Y. et al. // React. & Func. Pol. -2002. -53, № 19.
19. Эскин В.Е. Рассеяние света растворами полимеров и свойства макромолекул. -М.: Химия, 1990.
20. Измайлова В.Н., Ребиндер П.А. Структурообразование в белковых системах. -М.: Наука, 1974.

Київський національний університет ім. Тараса Шевченка

Надійшла 08.11.2004

УДК 678.643

М.М. Братичак, Т.І. Червінський, М.Б. Гагін, Я. Намеснік, А. Кропідловська

СТРУКТУРУВАННЯ ЕПОКСИ-ОЛІГОЕСТЕРНИХ СУМІШЕЙ В ПРИСУТНОСТІ ПЕРОКСИДНОЇ ПОХІДНОЇ ЕПОКСИДНОЇ СМОЛИ ЕД-20

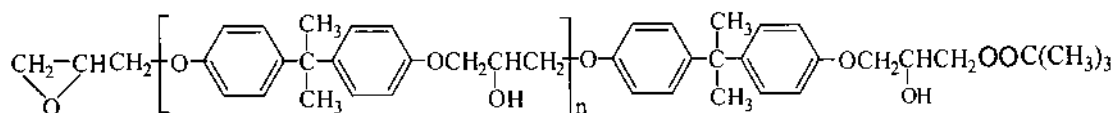
Вивчено структурування епоксидно-олігомерних сумішей на основі промислової епоксидної смоли ЕД-20, модифікованої гідропероксидом третбутилу смоли ЕД-20, нафтополімерної смоли з епоксидними групами, олігоестеракрилату ТГМ-3 з використанням поліетиленполіаміну як затвердника. Визначено вплив кількості компонентів суміші, тривалості та температури структурування на вміст гель-фракції та твердість плівок, а також на основі ІЧ-спектроскопічних досліджень встановлено хімізм процесу їх формування.

Суміщення епоксидних смол з олігомерами іншої природи проводять, з одного боку, для знепощення матеріалів на основі епоксидів, а з іншого — з метою покращення властивостей виробів на їх основі [1].

На особливу увагу заслуговують суміші, в склад яких, крім епоксидної смоли, входять олігомери, що містять у своїй структурі ненасичені подвійні зв'язки [1, 2]. У більшості випадків ненасичені олігомери слугують пластифікаторами епоксидних композицій і хімічно не зв'язані з полі-

мерною сіткою структурованої епоксидної смоли [1, 2]. Однак така пластифікація епоксидних композицій, незважаючи на те, що дозволяє зменшити крихкість виробів, у загальному, не покращує їх експлуатаційних властивостей. Це зумовлено тим, що ненасичений олігомер, який хімічно не зв'язаний з молекулами епоксидної смоли, в процесі експлуатації полімерного матеріалу "випотіває" на поверхню виробу і, тим самим, погіршує його властивості [3]. З метою покращення властивостей епоксидно-олігомерних композицій

© М.М. Братичак, Т.І. Червінський, М.Б. Гагін, Я. Намеснік, А. Кропідловська, 2006

в суміш, яка містить епоксидну смола ЕД-20 та олігоестеракрилат ТГМ-3, додатково вводять пероксид бензоїлу, диметиланілін і малеїновий ангідрид [4]. Для розбавлення такої суміші часто використовують мономери, зокрема стирол [5, 6]. Епокси-олігомерні композиції готують перемішуванням олігоестеракрилату з епоксидною смолою у співвідношенні 2:1 мас. част. відповідно. Структурування проводять ступінчасто, спочатку при кімнатній температурі і надалі — при 363 К. Ангідрид кислоти, що міститься у суміші, за цих умов реагує з епоксидною смолою з утворенням замість епоксидних груп фрагментів ненасиченого ангідриду [5]. Потім, у присутності пероксиду бензоїлу, який вже при 353 К здатний утворювати вільні радикали, відбувається тривимірною кополімеризація молекул олігоестеракрилату ТГМ-3, модифікованого ангідридом епоксидної смоли та стиролу [5]. Така композиція, незважаючи на покращення властивостей виробів на її основі, є багатокомпонентною і нестабільною при зберіганні.

У роботі вивчена можливість створення тривимірної полімерної сітки на основі епокси-олігомерних сумішей, які не містять ангідриду кислоти, мономера, пероксиду бензоїлу та прискорювача його розкладу (диметиланіліну).

Епокси-олігомерна суміш, крім діанової епоксидної смоли ЕД-20 і олігоестеракрилату ТГМ-3, містила модифіковану гідрпероксидом третбутилу смола ЕД-20 (смола ЕД-20м), нафтополімерну смола з епоксидними групами (НПСЕ) та поліетиленполіамін (ПЕПА).

Роль смоли ЕД-20м у такій суміші полягає у тому, що вона при нагріванні слугує джерелом вільних радикалів, які здатні викликати полімеризацію ненасичених зв'язків, що містяться у молекулі олігоестеракрилату ТГМ-3 та нафтополімерної смоли НПСЕ. Це дозволить разом з ПЕПА утворювати продукт, у якому всі компоненти епокси-олігомерної суміші будуть зв'язані між собою в єдину полімерну сітку.

Для роботи використана діанова епоксидна смола марки ЕД-20 українського виробництва з молекулярною масою (M) 350 та епоксидним числом (е.ч.) 20,2 %.

Смола ЕД-20м (формула наведена вище) отримана нами внаслідок хімічної модифікації смоли ЕД-20 гідрпероксидом трет-бутилу в присутності каталітичної системи, що складається з 18-краун-6 та $ZnCl_2$ у співвідношенні 1:3 % мол. Кількість гідрпероксиду трет-бутилу, що була використана для реакції, становила 3 моль на 1 епоксидну групу смоли ЕД-20. Модифікацію смоли проводили у середовищі ізопропілового спирту при 323 К впродовж 14 год. Для смоли ЕД-20м знайдено: $M=540$, е.ч. 9,8 % і активний кисень ($[O]_{акт}$) 2,9 %.

НПСЕ являла собою продукт, синтезований [7, 8] за радикальною коолігомеризацією ненасичених сполук, що містяться у фракції C_9 , з використанням як ініціатора реакції смоли ЕД-20м. Для НПСЕ знайдено: $M=5050$, е.ч. 0,5 %, бромне число 13,9 г $Br_2/100$ г продукту.

Олігоестеракрилат ТГМ-3 — сполука з $M=280$, ПЕПА — промисловий продукт марки Б.

Епокси-олігомерні композиції, склад яких поданий у табл. 1, готували перемішуванням при кімнатній температурі 25 %-го ацетонового розчину НПСЕ з епоксидною смолою ЕД-20, смолою ЕД-20м та олігоестеракрилатом ТГМ-3 до одержання однорідної суміші. До утвореної суміші при перемішуванні додавали ПЕПА. Композиції наливом наносили на попередньо знежирені скляні пластинки і проводили ступінчасте їх структурування спочатку при кімнатній температурі впродовж 24 год, а потім при нагріванні (383, 403 або 423 К) протягом 15—60 хв.

Контроль за структурними змінами здійснювали визначенням твердості полімерних плі-

Т а б л и ц я 1

Склад епокси-олігомерних сумішей

Компонент	Вміст компоненту (мас. част. у суміші)									
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Смола ЕД-20	95	—	85	70	45	20	65	55	70	70
Смола ЕД-20м	—	95	10	25	50	75	25	25	25	25
НПСЕ	5	5	5	5	5	5	10	20	5	5
ТГМ-3	20	20	20	20	20	20	20	20	10	30

П р и м і т к а. Вміст ПЕПА у суміші складає 14 мас. част.

вок на маятниковому приладі М-3 при кімнатній температурі, визначенням гель-фракції подрібнених зразків в апараті Сокслета при екстракції їх ацетоном протягом 14 год, а також ІЧ-спектроскопічними дослідженнями. ІЧ-спектри знімали на спектрофотометрі Mattson Genesis II Gold (фірма VID-RAD, Мюнхен, Німеччина) з використанням комп'ютерної програми WinFirst. Для цього суміші поміщали між пластинками з КВr і проводили їх структурування за вище описаною методикою. Структурні зміни контролювали за смугами поглинання при $915\text{--}914\text{ см}^{-1}$, характерними для валентних коливань епоксидного кільця; при $3504\text{--}3441\text{ см}^{-1}$, що відповідають валентним коливанням гідроксильної групи; при 1720 і 1601 см^{-1} , які характеризують ненасичені зв'язки у молекулах ТГМ-3 і НПСЕ відповідно, а також при 937 см^{-1} (відноситься до етерного зв'язку).

Аналіз результатів, представлених на рис. 1, а,г, а також в табл. 2, свідчить про те, що вміст гель-фракції у композиціях та твердість отриманих полімерних плівок залежать як від кількості епоксидної смоли ЕД-20, НПСЕ, смоли ЕД-20м і ТГМ-3, так і від температури та тривалості структурування. При структуруванні суміші, що

не містить смоли ЕД-20м (композиція I) (рис. 1, а,б), вміст гель-фракції в ній при кімнатній температурі не перевищує 76.0 % при твердості полімерної плівки не більше 0.1 відн. од. Нагрівання композиції I до 383, 403 або 423 К впродовж 15—60 хв сприяє як збільшенню продуктів зшитого будови, так і зростанню твердості плівок (рис. 1, а,б). Якщо при кімнатній температурі структурування композиції I відбувається виключно внаслідок взаємодії епоксидних груп смоли ЕД-20 і НПСЕ з первинними амініними групами ПЕПА, то при нагріванні додаткова зшивка проходить внаслідок реакції непрореагованих епоксидних груп з вторинними аміногрупами молекул ПЕПА. При нагріванні до 383 К і вище можлива також часткова полімеризація молекул ТГМ-3 у присутності кисню повітря. Варто також зауважити (рис. 1, а,б), що підвищення температури до 403 і 423 К у такій суміші не впливає як на збільшення гель-фракції, так і на твердість плівок.

Введення у композицію молекул смоли ЕД-20м (композиції II—X) призводить до зменшення гель-фракції у випадку структурування їх при кімнатній температурі, але до її збільшення при нагріванні (рис. 1, в,г, табл. 2). Якщо у випадку композиції I температура не впливала на зміну як гель-фракції, так і твердості плівок (рис. 1, а,б), то у суміші, що містить смолу ЕД-20м (рис. 1, в,г), вплив температури на вищенаведені показники є відчутним. Це вказує на те, що температура впливає на термічну стійкість пероксидних груп, які містяться у смолі ЕД-20м. Із збільшенням температури підвищується швидкість розкладу --O--O-- зв'язків, який приводить до утворення вільних радикалів, здатних ініціювати процес тривимірної кополімеризації подвійних зв'язків, що містяться у молекулах ТГМ-3 та НПСЕ. При кімнатній температурі структурування суміші IV відбувається внаслідок взаємодії первинних аміногруп з епоксидними групами як смол ЕД-20 і НПСЕ, так і смоли ЕД-20м. З урахуванням того, що загальна кількість епоксидних груп у композиції IV є значно меншою порівняно з композицією I, то і вміст нерозчинних продуктів у суміші IV, структурованій при кімнатній температурі, є значно меншим, ніж у композиції I (рис. 1, а-г).

У композиції II, яка не містить у

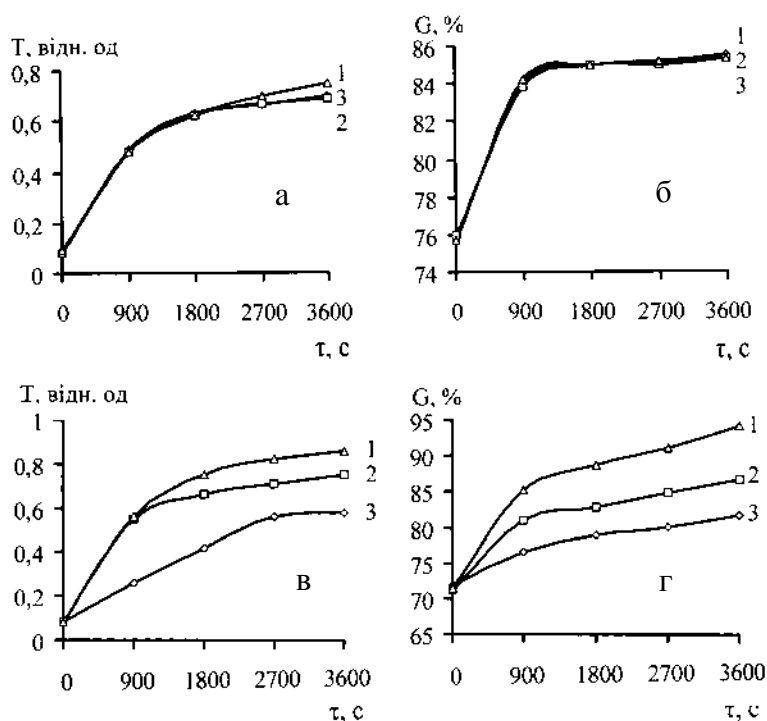

Рис. 1. Залежність твердості плівок (а) та вмісту гель-фракції (б) від температури та тривалості структурування композиції I (а,б) і композиції IV (в,г): 1 — 383; 2 — 403; 3 — 423 К.

Т а б л и ц я 2

Залежність вмісту гель-фракції та твердості плівок від складу композиції та тривалості структурування при 403 К

Тривалість структурування, хв	Показник	Значення показника у композиції							
		II	III	V	VI	VII	VIII	IX	X
Кімнатна температура, 24 год	<i>G</i>	38.8	73.5	77.3	38.7	62.6	50.8	83.1	69.6
	<i>T</i>	0.01	0.27	0.18	0.01	0.02	0.01	0.02	0.01
15	<i>G</i>	69.4	81.7	81.8	69.9	72.6	65.6	85.4	79.6
	<i>T</i>	0.15	0.55	0.56	0.32	0.41	0.25	0.80	0.43
30	<i>G</i>	76.2	82.2	86.7	80.5	81.1	73.9	87.1	82.6
	<i>T</i>	0.65	0.60	0.78	0.82	0.85	0.68	0.83	0.64
45	<i>G</i>	78.8	83.0	89.3	83.7	82.6	75.0	88.7	85.4
	<i>T</i>	0.83	0.72	0.83	0.87	0.87	0.71	0.89	0.75
60	<i>G</i>	80.8	85.4	90.8	86.7	83.7	76.4	89.5	86.6
	<i>T</i>	0.89	0.78	0.83	0.87	0.89	0.81	0.91	0.85

П р и м і т к а: *G* — гель-фракція, %; *T* — твердість плівок, відн. од.

своєму складі промислової епоксидної смоли ЕД-20, структурування при кімнатній температурі відбувається внаслідок взаємодії молекул ПЕПА із смолами НПСЕ і ЕД-20м. Беручи до уваги значно меншу кількість епоксидних груп у суміші порівняно з композицією I, отримуємо плівки, які містять всього 38.8 % нерозчинних продуктів (табл. 2). Нагрівання такої суміші при 403 К впродовж 60 хв дозволяє отримати полімерні плівки як з достатньо великою твердістю (0.89 відн. од.), так і збільшити вміст гель-фракції практично у 2 рази (табл. 2). Це ще раз підтверджує роль смоли ЕД-20м у процесах структурування епокси-олігомерних сумішей при нагріванні.

При вивченні впливу кількості смоли ЕД-20м на вміст гель-фракції у полімерних плівках, структурованих при кімнатній температурі, встановлено (рис. 1, в,г і табл. 2) (композиції III і VI), що зі збільшенням вмісту цієї смоли від 10 до 50 мас. част. (композиції III, IV і V) зростає кількість нерозчинних продуктів, яка у випадку композиції V становить 77.3 % (табл. 2). Це вказує на те, що у композиції V, яка містить 45 мас. част. смоли ЕД-20, 50 мас. част. смоли ЕД-20м і 5 мас. част. НПСЕ при кімнатній температурі, крім структурування за рахунок епоксидних груп, як вже зазначалось вище, відбувається додаткова зшивка внаслідок радикальних процесів, у яких беруть участь молекули ТГМ-3 і НПСЕ. Водночас подальше збільшення вмісту у суміші смоли ЕД-20м до 75 мас. част. (композиція

VI) (табл. 2) приводить до зменшення гель-фракції. Загальне зменшення кількості нерозчинних продуктів у композиції VI, порівняно з композицією V, спостерігається і при нагріванні (табл. 2). Це можна пояснити тим, що із збільшенням кількості вільних радикалів у суміші відбувається не тільки полімеризація молекул ТГМ-3 і НПСЕ, але і рекомбінація утворених при нагріванні радикалів. При рекомбінації радикалів утворюються продукти лінійної будови, розчинні в органічних розчинниках.

Збільшення кількості НПСЕ та зменшення вмісту ЕД-20 у сумішах (композиції VII і VIII) (табл. 2) також приводить до зменшення вмісту гель-фракції при кімнатній температурі. Нагрівання плівок при 403 К дозволяє, як і в попередніх

випадках, підвищувати кількість нерозчинних продуктів, а також твердість плівок. Водночас зменшення у суміші олігоестеракрилату ТГМ-3 до 5 мас. част. (композиція IX) дозволяє підвищити як вміст гель-фракції, так і твердість плівок, чого не спостерігається при його збільшенні (композиція X) (табл. 2).

На підставі проведених досліджень була вибрана найбільш оптимальна суміш, що дозволяла отримувати полімерні плівки з достатньою твердістю та задовільним вмістом нерозчинних продуктів. Нею виявилась композиція IV. Структуровані на основі композиції IV плівки при 403 К впродовж 60 хв мають адгезію за методом ретитчастого надрізу "одиницю", стійкі до дії агресивних середовищ і витримують випробування на удар і згин.

З метою встановлення хімізму процесу формування плівок на основі епокси-олігомерних сумішей були проведені ІЧ-спектроскопічні дослідження. Хімізм процесу структурування вивчали на прикладі композиції IV. З метою ідентифікації функціональних груп, які присутні в композиції, окремо були записані спектри епоксидної смоли ЕД-20, пероксидної смоли ЕД-20м, олігоестеракрилату ТГМ-3, НПСЕ та ПЕПА.

У спектрі смоли ЕД-20 знайдено смугу поглинання при 915 см^{-1} , що відповідає валентним коливанням епоксидного кільця. Присутність гідроксильної групи доведена смугою поглинання при 3504 см^{-1} .

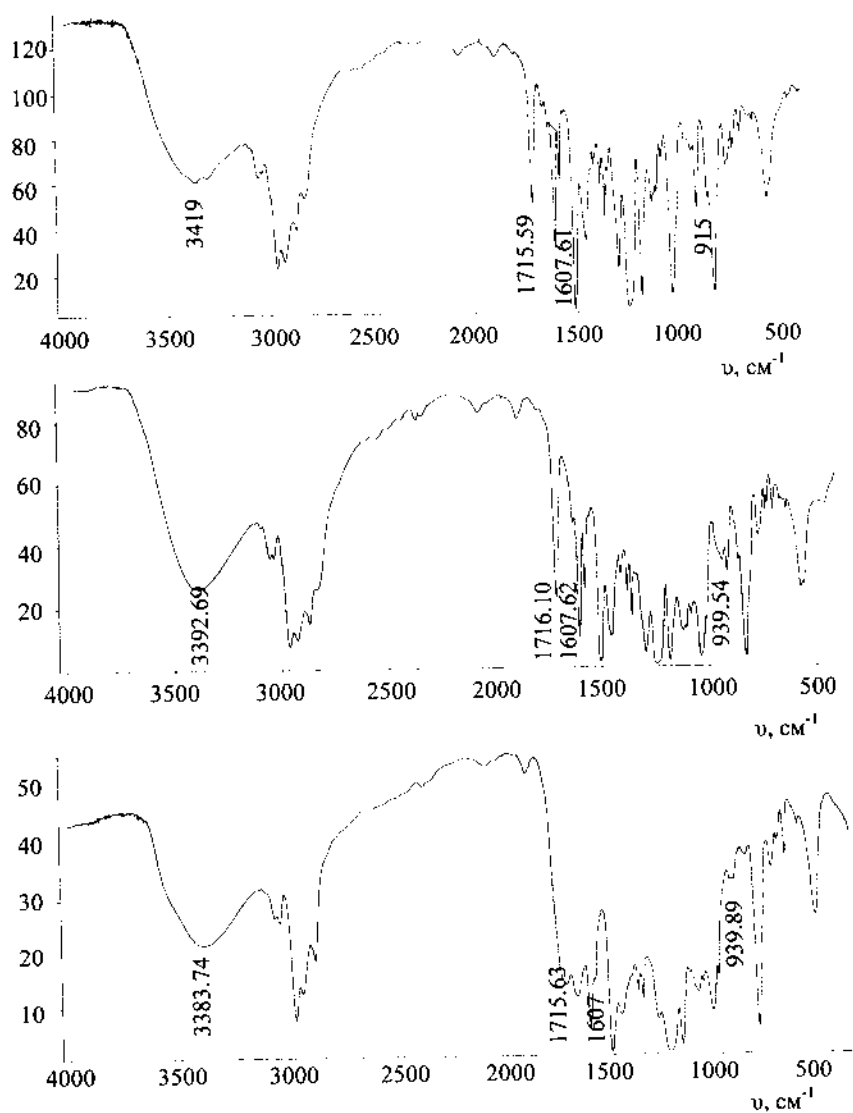

Рис. 2. ІЧ-спектри епокси-олігомерної суміші перед структуруванням (а), після структурування при кімнатній температурі впродовж 24 год (б) та після нагрівання плівки (403 К, 60 хв) (в).

У модифікованій гідропероксидом третбутилу епоксидної смоли ЕД-20м знайдено смугу поглинання при 915 см^{-1} , яка порівняно із такою ж смугою у смолі ЕД-20 є значно меншої інтенсивності. Гідроксильні групи у смолі ЕД-20м підтверджені смугою при 3441 см^{-1} . Ця смуга порівняно із спектром смоли ЕД-20 є більш інтенсивною, що вказує на їх більшу концентрацію. Із літератури відомо [9, 10], що в ІЧ-спектрах —O—O— зв'язок проявляє себе не чітко. Присутність у смолі ЕД-20м пероксидних фрагментів може бути підтверджена більш інтенсивним дублетом гель-диметильних деформаційних коливань при $1384, 1362\text{ см}^{-1}$, який відноситься до

$(\text{CH}_3)_3\text{C}$ -групи. Ця смуга співпадає із смугою для $\text{CH}_3\text{—C—CH}_3$ групи і є більш інтенсивною, порівняно із спектром для смоли ЕД-20.

Подвійні зв'язки в олігоестер-акрилаті ТГМ-3 ідентифіковані смугою поглинання при 1720 см^{-1} , які характеризують валентні коливання карбонільної групи у естерному зв'язку, що знаходиться біля подвійного зв'язку (—O—C(O)—C=CH_2). Епоксидна група в НПСЕ доказана смугою поглинання при 914 см^{-1} , подвійний зв'язок — при 1601 см^{-1} .

З рис. 2 видно, що спектри епокси-олігомерної суміші перед структуруванням (а), після структурування при кімнатній температурі впродовж 24 год (б) і після нагрівання плівки (403 К, 60 хв) (в) не є ідентичними.

В приготуваній для структурування композиції знайдено смуги поглинання при 915 см^{-1} , які характеризують епоксидну групу, дублет деформаційних коливань при 1384 і 1362 см^{-1} , що вказує на присутність фрагменту пероксидної групи при 1715 см^{-1} , який відноситься до валентних коливань карбонільної групи при ненасиченому угрупованні, а також при 1607 см^{-1} , що відповідає подвійному зв'язку у НПСЕ (рис. 2, а).

Після витримки такої плівки при кімнатній температурі (24 год) зменшується інтенсивність смуги епоксидної групи (рис. 2, б). Причому концентрація епоксидних груп при нагріванні таких плівок до 403 К впродовж 60 хв прямує до нуля (рис. 2, в). Одночасно із поступовим зменшенням епоксидних груп при структуруванні збільшується інтенсивність смуги поглинання при 3383.7 см^{-1} , що відповідає валентним коливанням гідроксильної групи (рис. 2, в). Якщо при формуванні плівок при кімнатній температурі інтенсивність смуг поглинання при 1715 і 1607 см^{-1} практично не змінюється (рис. 2, б), то після нагрівання їх інтенсивність відчутно зменшується (рис. 2, в).

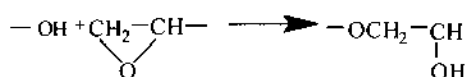
Аналіз спектрів, представлених на рис. 2, по-

казує, що при нагріванні композиції появляється смуга поглинання при 939 см^{-1} , яка характеризує етерний зв'язок. У спектрі вихідної суміші вона відсутня (рис. 2, а).

Зменшення інтенсивності смуги поглинання при 915 см^{-1} і поява смуги при 3392.7 см^{-1} (рис. 2) вказує на те, що при кімнатній температурі відбувається взаємодія епоксидних груп смол ЕД-20, НПСЕ і ЕД-20м з ПЕПА з утворенням гідроксильних груп (рис. 2, а,б). Нагрівання таких плівок приводить до зникнення смуги при 915 см^{-1} і невеликому збільшенні смуги при 3383.7 см^{-1} . Участь пероксидних груп смоли ЕД-20м і подвійних зв'язків в ТГМ-3 і НПСЕ в процесах структурування доведена зменшенням інтенсивності смуг поглинання при $1384, 1362\text{ см}^{-1}$, які характеризують $(\text{CH}_2)_3\text{C}$ -фрагмент і при 1715 та 1607 см^{-1} , що відповідають ненасиченим фрагментам у смолах ТГМ-3 і НПСЕ відповідно (рис. 2, в).

При структуруванні поряд з радикальними процесами мають місце реакції, які приводять до утворення етерного зв'язку. На це вказує відсутність смуги поглинання при 939 см^{-1} у вихідній суміші (рис. 2, а).

Появу етерного зв'язку можна пояснити хімічною взаємодією гідроксильних груп із епоксидними за рівнянням:

Ця реакція не змінює загальної концентрації у суміші гідроксильних груп, але підвищує вміст гель-фракції у композиціях. Отримані результати вказують на те, що у реакціях формування полімерних плівок на основі епокси-олігомерних сумішей, в склад яких входять смола ЕД-20, НПСЕ, ТГМ-3, ЕД-20м та ПЕПА приймають участь епоксидні та гідроксильні групи смол ЕД-20, НПСЕ і ЕД-20м, амініні групи ПЕПА та подвійні зв'язки ТГМ-3 і НПСЕ. Структурування за подвійними зв'язками відбувається при розкладі пероксидних груп у молекулі ЕД-20м.

Національний університет "Львівська політехніка"
Гданський технічний університет, Польща

РЕЗЮМЕ. Изучено структурирование эпокси-олигомерных смесей на основе промышленной эпоксидной смолы ЭД-20, модифицированной гидропероксидом трет-бутила смолы ЭД-20, нефтеполимерной смолы с эпоксидными группами и олигоэфиракрилата ТГМ-3 с использованием полиэтиленполиамины как отвердителя. Определено влияние количества компонентов смеси, времени и температуры структурирования на состав гель-фракции и твердости пленок, а также на основе ИК-спектроскопических исследований установлен химизм процесса их формирования.

SUMMARY. Cross-linking of epoxy-oligoesteric mixtures based on ED-20 industrial epoxy resin and ED-20 resin modified by tert-butyl hydroperoxide and petroleum polymeric resin with epoxy groups and TGM-3 oligoesteracrylate has been investigated using polyethylenpolyamine as hardener. The influence of quantity of components, duration and temperature of cross-linking on content of del-fraction and hardness of films has been established and chemism of process of films using IR-spectral methods has been determined.

1. Ли Х., Невилл К. Справочное руководство по эпоксидным смолам: Пер. с англ. -М.: Энергия, 1972.
2. Медведева П.А., Гавурина Р.К., Дунтова Л.К., Баранова В.Н. // Пласт. массы. -1967. -№ 6. -С. 37—39.
3. Молотков Р.В., Лыкова Т.А. // Там же. -1960. -№ 12. -С. 16—19.
4. Медведева П.А., Гавурина Р.К., Дунтова Л.К. и др. // Там же. -1968. -№ 8. -С. 38—40.
5. Медведева П.А., Рыбкина О.Я., Дунтова Л.К. и др. // Там же. -1963. -№ 9. -С. 17—19.
6. Дух О.І., Братичак М.М. // Укр. хим. журн. -1997. -63, № 3. -С. 51—54.
7. Братичак М.М., Гагін М.Б., Братичак Мих. Мих., Гринишин О.Б. // Там же. -2003. -69, № 1. -С. 60—63.
8. Gagin M., Bratychak M., Brostow W., Shyshchak O. // Mat. Res. Innovat. -2003. -7, № 5. -P. 291—294.
9. Козицына А.А., Куплетская Н.Б. Применение УФ-, ИК- и ЯМР-спектроскопии в органической химии. -М.: Высш. шк., 1971.
10. Шрейберт А.И., Хардин А.П., Ермаченко В.И. // Журн. орган. химии. -1971. -7, № 5. -С. 967—971.

Надійшла 02.11.2004